

เห่เรือ

กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ แต่งทุกเกล้า ๆ ถวาย

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้พิมพ์พระราชทาน

ในงานพระราชพิธีทรงเข้ต

ปฐมบรมราชานุสรณ์

ปีวอก พ.ศ. ๒๔๗๕

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

กาพย์เห่เรือ

กรมหมื่นพิทยาลงกรณแต่งทูลเกล้าฯ ถวาย

โคลง

๑	งาม ผงาด ราช พ่าหิ ^๕ เพียง	พรหม ทรง
	พระ ชินัน ^๕ คีรี สุปรรณ หงส์	รเห็ด ห่วง
	หงส์ ทอง ดอช ดย ดง	รอง บาท พระฤ
	กอดอน เกริ่น เพดินพาย จ้วง	พากย์ แจ้ว จำเรียง ถวาย แด

กาพย์ยานี

๑	คาม นิม ^๕ มี ศุภ ฤกษ์	ตั้ง มิว ^๕ เบิก เบิก บานใจ
	งาม เดียง อัน เกรียงไกร	ไกร เกรียง แม่น แม่น มา ทำ
๑	กรุง เทพ เทพ รั้งศฤงฆ์	เจ็ด แจ่ม จิตร วิศด กรรม
	เพริศ แพร้ว แก้ว แกม คำ	คำ แกม มุกด์ สุธ นัยนา
๑	ปราสาท ราช มนเทียร	คือ วิเชียร เชิดชู ตา
	ดอย ต้า คานา	นภา ผ่อง ล่องวิบ กัน
๑	ปรากฏ ตรีการ กต้ำ	ท่วง ที่ ทำ ท้า โรม วัน
	หอยุทธ ^๕ เขย ยุทธ ยัน	ขรรยง เข้ม เข้ม อำ พร
๑	ไทร รัตนจำรัส เต็ด	เจดีย์ เทอด ทับกร
	อาวาล ^๕ ค้านาวท	ธัมมะ เหมือน เตือน นำ เติ

๑ พระ เกียรติ พระ เกียรติ ถิ่น	ชน ทุก ชั้น ดักรัณ	
บ้านเมือง เรือง จำเริญ	จำรูญ รัฐ วัฒนการ	๗
๑ พระ วงศ์ องค์ อิศราช	เด่นมาศย์ ราชฎ	
พร้อม พรัก รัก ภูธร	ภูเรศ เตียง เยียง ชาติวี	๗

๑ แดง ปาง สว่าง อนุสรณ์	จอม นรากร บิน บัรูพี	
ต้น วงศ์ องค์ จักร	จักริศ เกต้า เจ้า ไผท ไทย	๗
๑ พระ เถลิง ราช สัมบัคิ	เกา ชั้น นัทร รัฐ เรืองไชย	
ไอศูรย์ เพิ่ม พูน ไพ	บุตย์ ประโยชน์ โสคติ์ ดำนาร	๗
๑ สอง พัน ตำม ร้อย ยี่	ตีบ ห้า ปี ศาสน กาด	
ถูกข้งาม ยาม ศุภวาร	คราว คึก ฉ่าง สว่าง พระนคร	๗
๑ อาวุธ ยุทธ สถาน	บ้อม ปราการ ปาน ปุษกร	
สามารถ พาด พัน บรร	ผิว เหลือ เกต้า เข้า มา ดอง	๗
๑ วัจ เวียง เพียง นิรมิต	แดน โสภิต พิศ เพียง ปอง	
ระเมียร มนเทียร ทอง	เชิด ช่อ พ้า ไบระกา กาญจน์	๗
๑ งาม สูด ฝ่าย พุทธ จักร	วิมต มรรค สัมมาทาน	
กอบ เกอ ^{หฺ} ^{หฺ} เขอ เขา ภาร	ฮารักขา เนอ นา บุญ	๗
๑ แดน ส้ง่า อาณาจักร	ทรง พุม พัก รัก การุญ	
ปราช ไปรย กอบ โภย คุณ	ถ้วน ทุก หน้า ตำรุกร	๗

ปุษกร คำนี้ถอดจากแปลว่าวันนิล ยังแปลได้อีกว่า ๑๐ ความ ก็แปลว่าคาพ และว่าศรเป็นต้น ๑๑๑

๑ ถิ่น บ้านเมือง เรา

โชค หนุน บุญ บันดาล

๑ พระมา ข้าศึก หดวง

ฤทธิ์ ไทย ย้าแยง

๑ เหลือ ผู้เจียว ชยธยา

ถูก เค้น เหมือน เช่น เคย

๑ วิต ร้าง เจดีย์ ด่วน

โพธิ์ หัก บัก หอ ไทร

๑ บ้าน แดก ดำ แหวก ชาติ

หมด ท่า ทาง หา ถิ่น

๑ ข้าศึก เด็ก ทัพ ไหญ่

กรุง ร้าง ทาง เมือง เรา

๑ ไทย แยก แดก เป็น เหล่า

มาก มาย หลาย ชุ่มนุ้ม

๑ ชุ่มนุ้ม คี่ ชุ่มนุ้ม

ใคร ช่อน ถูก ฟอน พัน

๑ หาก เกิด ผู้บุญ หลาก

เกยรค เก่งน กู้ แผ่น ดิน

๑ พระมา เวียน มา อีก

เห็นอย ยาก ตราก ตรำ ใจ

ต้อง จับ เจ้า มา เป็น นาน

ได้ เชิด หน้า ครานัน เอง ๑

ยก ทัพ จ้วง มา ครั้น เครง

พอ เพ็ญยง พด้า เขา ชย้า เดย ๑

เหลือ จัก กัด ฐ หน้า เงย

คัว เป็น ทาส ชาติ เป็น ไทย ๑

วิหาร ห้วน โมถ์ หาย ไป

ไทร บัญจ ตก ลง ดิน ๑

นอน วินาศ ปราช ทรพัย สิ้น

เที่ยว ชุก ช่อน ซอก ชอน เขา ๑

ยก กตบิ ไป บ้าน เมือง เขา

ให้ ทัพ น้อย คอย คอบ คุม ๑

ต่าง คึง เจ้า เจ้า มัว สุ่ม

คัก ขัน แข่ง แก่ง แย่ง กัน ๑

คิด คอบ คุม รุม โรม วัน

การ ปด้น ฆ่า คื่อ หา ถิ่น ๑

บุญ ท่าน มาก เจ้า ตก ดิน

คี่ พระมา ต่ำ แหก ไป ๑

เพียร จัก ฝึก แผ่นดิน ไทย

ความ ปราช รั้น บ่ ห่อน มี ๑

๑ น้อย น้อย ค่อย กระ เคือง
 ไชค ยาม งาม พอ ดี
 ๑ ภู เบศ เกตุ แผ่น ดิน
 โรค ทับ อัม บัญญา
 ๑ เปตา ปดต หมค สิทธิ ไชค
 เมือง ไทย ดัง ไฟ เปลว
 ๑ บ้วน บน ก้น อีก ครั้ง
 แม่ พระมา จู มาคง
 ๑ เคะระ หี ตี มี บุรุษ
 เรื่อง ร้าย กลาย เป็น เมา
 ๑ ครั้ง นั้น นำ หวน ใจ
 ค้น วงศ์ องค์ จักร
 ๑ เด็ดจ้ เถลิง ราช ดิงหาต้น
 ยุค เข็ญ เห็น ทรง ทรง
 ๑ ผิว ชาติ ปราช ปรมะ มุข
 คัศร จู โคม ดี
 ๑ พระมา มา ห้า ค้าน
 มา อีก จัก ฉีก ไทย
 ๑ บ้าน เมือง เรือง ยศ ตาก
 พร่อม พรัก สัมผัส

เพียร ปดต เปิดอง เคะระ ยาย
 เกิด ไชค ร้าย บ้าย บัทยา ๑
 ถึง คราว ดั้น ชาติณา
 ความ ดี ตับ กตัม เป็น เหว ๑
 เพราะ พระ โรค พา แหก เหวด
 คือ ชีวิต จัก ปดต ปดง ๑
 นึก ถอย หุดง นัง พิศวง
 จัก เป็น โฉน หนอ ไทย เมา ๑
 องค์ เอก ยุคม ด้ด ชาติ เมา
 ไชค ยัง หนุน บุญ ยัง มี ๑
 แต่ ไทย ไม่ หมค คน ดี
 บัญญา อาจ ยุทธศาสตร์ ทรง ๑
 นำ หน้า ชาติ กาจ รัตน รงค์
 ทรง แก่ กู สู้ สู้ ดีดี ๑
 ย่อม มี ทุกข์ มา ยาย
 จัก รบ สู้ วัฏ โฉน ๑
 เรา ดี ค้าน แดก กตัม ไบ
 ไทย กตัม ฉีก อีก ทุก ที่ ๑
 อานภาพ พระ จักร
 จึง ด้ด ดันดี แต่ นั้น มา ๑

๑ คาบ ^{นี้} มี ^ปราโมทย์
บน ^ปราชย์ พุท ยาคธา

๑ ทรง ^ครี ^รสุพรรณ หงส์
หงส์ ทอง ^ดอง ^{มา} แทน

๑ พด ^{เว}อ ^เื่อ ^แง ^คาษ
มือ ^กร ^วาย ^พาย ^ยร ^วยง

๑ เว ^อ ข ^บว ^น ย ^วน ^คา ^ยด
งาม ^อง ^ค์ ^ทร ^ง ^แ่น ^ดิน

๑ แด ^ดำ ^{แม่} ^{นำ} ^กว ^{้าง}
หญิง ^ชา ^ย ^มา ^ก ^มาย ^{มี}

๑ ล ^อย ^ลอ ^ย ^{แม่} ^สำ ^ว ^สำ ^ว
น ^วด ^แ่ม ^แ่ง ^แ่ง ^คร ^กา ^ร

๑ น ^{ั้น} ^แน ^{แม่} ^{คน} ^{นั้น}
อ ^ยำ ^อย ^เย ^สำ ^ยตา

๑ แ ^กม ^แง ^แ่ง ^ลด ^{ดี}
ก ^าม ^นิต ^อย ^ำ ^บิด ^{เม}ื่อ ^น

๑ ^{นี้} ^อ ^อ ^น ^อ ^น ^น ^อ ^น
น ^{ิม} ^นุ ^ม ^ขุ ^ม ^นิ ^ย ^นา

๑ งาม ^ดม ^{แม่} ^ผม ^ดก
ม ^{ุ่น} ^มว ^ย ^ลอ ^ย ^มา ^ก ^{มี}

๑ ฝูง ^{คน} ^{มา} ^คับ ^คั้ง
เ ^{ือบ} ^อ ^{ิม} ^บริ ^ม ^{ใจ} ^จง

ทรง ^ดม ^{โก}ช ^รา ^ชภ ^าร ^า

โดย ^ชด ^{มา}ร ^ค ^มา ^ก ^พด ^แน ^๑

แต่ ^รห ^ง ^ดัง ^แ่ง ^แ่น

ไม่ ^{เพ}ริ ^ศ ^พริ ^ง ^ยิง ^{เว}อ ^ทร ^ง ๑

ดู ^ผค ^ผา ^ด ^{เอ}ียม ^อา ^จ ^อง

ยก ^ว ^ร ^อ ^น ^ว ^ำ ^น ^ก ^บิน ๑

เร ^{ื่อ} ^แง ^พด ^{ใน} ^ชด ^ดิน ^ร

ตั้ง ^{เจ้า} ^หด ^ำ ^{มา} ^ชร ^ณ ๑

ท ^ง ^ล ^อ ^ย ^ขำ ^ทาง ^ชด ^ร

มา ^{ขึ้น} ^{ชม} ^รา ^ช ^ดม ^ภา ^ร ๑

ผ ^{ิด} ^{หน้า} ^{ชา} ^ว ^{ใน} ^คร ^ว ^า ^ง ^า ^น

เจ้า ^น ^ว ^ด ^พ ^{ริ} ^ง ^น ^ว ^ด ^ป ^ด ^า ๑

เบ ^{ื่อ} ^น ^{หน้า} ^ห ^น ^น ^{นิ} ^ย ^น ^า

จ ^{ัก} ^ถ ^ก ^ว ^ำ ^ป ^ด ^า ^ค ^{าง} ^{เม} ^{ื่อ} ^น ๑

แ ^{่ง} ^ด ^{ิน} ^จ ^ก ^ร ^ม ^{ัง} ^เ ^{ื่อ} ^น

แ ^ก ^ม ^ข ^ำ ^ห ^{ริ} ^ช ^ด ^{ัง} ^ช ^{ื่อ} ^ป ^ด ^า ๑

แม่ ^ว ^ร ^ป ^ท ^อ ^ม ^ท ^อ ^ม ^น ^า ^ว ^า

เ ^{ื่อ} ^อ ^น ^แ ^{แม่} ^ง ^า ^ม ^พ ๑

แ ^{่ง} ^ว ^{ัง} ^ห ^ย ^{ิก} ^ห ^ย ^ค ^ค ^เ ^{ื่อ} ^ย ^บ ^ห ^ว [ี]

บ ^{้าง} ^ค ^{ัก} ^ด ^{ัน} ^ล ^อ ^ย ^ร ^ด ^ม ^ท ^ร ^ง ๑

ด [ั] ^{ระ} ^พ ^{ริ} ^บ ^พ ^{ริ} ^ง ^ค ^{ัง} ^ค ^า ^ค ^ร ^ง

ท ^ง ^{ผู้} ^เ ^ม ^ำ ^{ผู้} ^เ ^ย ^า ^ว ^ภ ^า ๑

- ๑ เหล่า เรือ เหลือ หดาก หดาย
เครื่อง ยนตร์ ย่น มรคา
ไม่งาม กต้าย เรือ ถันยา
ว่อง ไว วิ่ง ยิ่ง สม ปลิว ๑
- ๑ กีก ก้อง ห้อง เวหา
แถว ตาม งาม เป็น ทิด
เรือ ต้อง พ้า มา ฉิว ฉิว
ตั้ง วิหค ผก โผ ผิน ๑
- ๑ บ้าง มา หน้า กระ ดาน
เหาะ เหิร แทน เดิร ดิน
แข่ง ชะนาน ปาน นก บิน
คน วิหค นก ดอน เมือง ๑
- ๑ แทะ ไป ปลัด ใจ ยิ่ง
พระ ยศ ไม่ ปลด ปลัด ของ
เห็น แทะ ตั้ง อัน รวง เรือง
ดู โนน นี้ ไม่มี รวง ๑
- ๑ เหลือ ญ ไป ใน บั๊ฉฉิม
พระ สัตบุ รูป รวง ช่าง
งาม ถนิม คือ พระ ปราง
ชู ยอด เขียม เขียม อัมพร ๑
- ๑ ย่อม เห็น เป็น สัจฉินญา
พระ ธรรม ไกร กำจร
พุทธ คำสั่งนา สัจฉาร
พุทธ นำ หน้า กต่า ใน บุญ ๑
- ๑ จริง สุก พุทธ คำวัด
รู้ คุณ ผู้ มี คุณ
ทรง แล่คง อัดถ์ สัตยาคุณ
คราว เพ็ชียง พล้า ท่าน คำ ชู ๑
- ๑ ย่อม เป็น เช่น มี พัน
ผู้ ไร กตัญญู
ที่ ย่น ย่น แห่ง คน
เปรียบ ปราช พัน จัก ย่น ย่น ๑
- ๑ มา เรา เขา คำ พระ
เป็น ผู้ รู้ คุณ อัน
เป็น สรรณะ ประ จำ วัน
ท่าน ทำ ใจ ใน คราว เพรง ๑

“ภูมิ เว สารูปาน กตัญญูกตเวทิตา” คุณธรรมคือความเป็นผู้กตัญญูกตเวที
 11272 566
 ย่อมเป็นคุณพินที่สำหรับยื่นยื่นแห่งสาธุชนทั้งหลายโดยแท้

๑ จัก ลู่ สัก สัก

ปรีดี มี มา เอง

๑ ขอ ถวาย พระ พร ดี

ทุกข โศก โโรค ภัย ภัย

เครื่อง ยา ยี่ จัก ยา เอง

เพราะ วัรส พจน พุทธองค์ ๑

แต่ ภูมิ วัระ วงศ์

แล้ว พระ มาท ปตต ปราศ์ เทอญ ๑

โคลง

๑ สรวม ชีพ อัญชิตต ชรัอง

ทศ พิธ ราช ชรวม เถถียร

ฉนำ ฉนำ เนอง จำเนียร

แล้ว พระ พุทธ ยอด พ้า

อาเคียร

เทอด หัด้า

นิรทุกข พระ เทอญ

ยัง พ้า สถาวร ๑

11/07/2566

